

॥ १७ ॥ १८ ॥ पुनर्द्युतं करिष्यसीति राजानं प्रति पूर्वभीमसेनेनोक्तं तत्र परिहारमाह वेदेति वेदवेदि उपपद्यस्व गृहाण ॥ १९ ॥ २० ॥ अश्वशिरोऽश्वविधां यया बृहदश्व इति मुनेर्नाम उपस्पृष्टुं तानादिकं कर्तुं ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ जयं जयमाजं अर्जुनं ॥ २६ ॥ २७ ॥ इत्यारण्यके पर्वणि नैलकंठीये भारतमावदीपे ऊनाशीतितमोऽध्यायः ॥ २९ ॥ ॥ ३ ॥ ॥ ३ ॥

पुत्रान्पौत्रान्पशुंश्चापिलभते नृषु चाग्र्यतां ॥ आरोग्यप्रीतिमांश्चैव भविष्यति न संशयः ॥ १७ ॥ भयात्रस्यसि यच्च त्वमाद्विष्यति मां पुनः ॥ अक्षज्ञ इति तत्ते हना शयिष्यामि पार्थिव ॥ १८ ॥ वेदाक्षत्तदयं कृत्स्नमहं सत्यपराक्रम ॥ उपपद्यस्व कर्तेय प्रसन्नो हं ब्रवीमि ते ॥ १९ ॥ वैशंपायन उवाच ततो हृष्टमनराजम्बृहदश्वमुवाच ह ॥ भगवन् न क्षत्तदयं ज्ञातुमिच्छामि तत्त्वतः ॥ २० ॥ ततो क्षत्तदयं प्रादात्पांडवाय महात्मने ॥ दत्त्वा चाश्वशिरोऽगच्छदुपस्पृष्टुं महात्तपाः ॥ २१ ॥ बृहदश्वे गते पार्थमश्रौषीत्सव्यसाचिनं ॥ वर्तमानं तपस्युग्रे वायुभक्षं मनीषिणं ॥ २२ ॥ ब्राह्मणेभ्यस्तपस्विभ्यः संपतद्भ्यस्ततस्ततः ॥ तीर्थशैलवनेभ्यश्च समेतेभ्यो हृद्व्रतः ॥ २३ ॥ इति पार्थो महाबाहुर्दुरांपतप आस्थितः ॥ न तथा हृष्टपूर्वन्यः कश्चिदुग्रतपा इति ॥ २४ ॥ यथा धनं जयः पार्थस्तपस्वी नियतव्रतः ॥ मुनिरेकचरः श्रीमां न धर्मो विग्रहवानिव ॥ २५ ॥ तं श्रुत्वा पांडवो राजंस्तप्यमानं महावने ॥ अन्वशो च तर्कैते यः प्रियं वै भ्रातरं जयं ॥ २६ ॥ दत्तमानेन तु हृदा शरणार्थी महावने ॥ ब्राह्मणान् विविधज्ञानान्यर्थं पृच्छद्युधिष्ठिरः ॥ २७ ॥ इति श्रीमहाभारते आरण्यके पर्वणि नलो बृहदश्वगमने ऊनाशीतितमोऽध्यायः ॥ २९ ॥ ॥ ३ ॥ ॥ समाप्तं च नलो पाख्यानपर्व ॥ ॥ ३ ॥ अथ तीर्थयात्रापर्व ॥ जनमेजय उवाच भगवन् काभ्यकात्पार्थे गते मे प्रपितामहे ॥ पांडवाः किमकुर्वन्ते मृते सव्यसाचिनं ॥ १ ॥ सहितेषां महेश्वासो गतिरासीदनीकजित् ॥ आदित्यानां यथा विष्णुस्तथैव प्रतिभाति मे ॥ २ ॥ तेनैन्द्रसमवीर्येण संग्रामेष्वनिवर्तिना ॥ विना भूतावने वीराः कथमासन् पितामहाः ॥ ३ ॥ वैशंपायन उवाच गते तु पांडवे तात काभ्यकात्सत्यविक्रमे ॥ बभूवुः पांडवे यास्ते दुःखशोकपरायणाः ॥ ४ ॥ आक्षिप्तसूत्रामणयश्चिद्वन्नपक्षा इव द्विजाः ॥ अप्रीतमनसः सर्वे बभूवुरथ पांडवाः ॥ ५ ॥ वनं तु तदभूत्ते न हीनमक्लिष्टकर्मणा ॥ कुबेरेण यथा हीनं वनं चैत्ररथं तथा ॥ ६ ॥ तस्मृते ते नरव्याघ्राः पांडवा जने मे जय ॥ मुदमप्राप्नुवन्तौ वै काभ्यके न्यवसंतदा ॥ ७ ॥

भगवन्काभ्यकात्पार्थे गते मे प्रपितामहे इत्यादिरध्यायस्तीर्थयात्राप्रस्तावार्थः यज्ञदानाद्यसमर्थस्य हि तीर्थयात्रैवावश्यकं यथोक्तं द्वाविमौ पसंत भूमिः सर्पो बिलशयानिव राजानं चाविरोद्धारं दारिद्र्यं चाप्रवासिनामिति तत्रापि बंधुवियोगः सर्वेषां दुःखदः तेन च चित्तस्यानवस्थितत्वं भवतीत्यवांतरतात्पर्यं ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ आक्षिप्तसूत्राः छिन्नसूत्राः द्विजाः पक्षिणः ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥